

ÖZET: **TOPLUMSAL CİNSİYETE DUYARLI SPOR KURUMU REHBERİ**

HeForShe

GENERATION EQUALITY

UN WOMEN

GİRİŞ

Spor kurumlarının sosyal sorumluluk çabalarına katkıda bulunmanın yanı sıra kadınların sporda güçlenmesi için yol gösterici olan Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Spor Kurumu Rehberi, Nesiller Boyu Eşitlik için Spor Girişimi'nin prensipleri doğrultusunda geliştirilmiştir. Kazan Eylem Planı ve Pekin Deklarasyonu ve Eylem Platformu ile uyumlu altı prensip, toplumsal cinsiyet eşitliğini ilerletmede ve tüm çeşitlilikleri ile kadınların ve kız çocuklarının sporda ve spor yoluyla güçlenmesinde lider olması için spor ekosistemine kapsayıcı bir çerçeve sağlamaktadır.

Rehber, ölçülebilir ve somut eylemlere ve göstergelere dayalı bir şekilde, kadınların ve kız çocuklarının güçlenmesinde ve toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasına yönelik ilerleme niyetlerini dönüştürme konusunda kurumlara yardımcı olmaktadır. Prensipler, spor kurumlarının toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda ne durumda olduklarını kapsamlı bir şekilde değerlendirmeleri, boşlukları ve engelleri ele alan tedbirler geliştirmeleri ve uygulamaları, ilerlemeleri izleyip rapor haline getirebilmeleri için sistematik bir metot sunmaktadır.

Rehber, milli olimpiyat komiteleri, milli paralimpik komiteleri, uluslararası/ulusal spor federasyonları, resmi spor kurumları, spor kulüpleri, sporla ilgili sivil toplum kuruluşları ve bunlar gibi çeşitli spor kurumları tarafından kullanılmak üzere tasarlanmıştır. Kurumlar kendilerine göre en anlamlı ve yararlı olan belirli eylemleri seçebilecek ve değişime giden yolu etkili bir şekilde tasarlamaya yardımcı olacaktır. Birçok sosyal, kültürel ve kurumsal faktör, spor kurumlarının sürdürülebilir toplumsal cinsiyet eşitliği politikaları geliştirme ve uygulama kapasitelerini etkileyebileceği için, Rehber, seçenekler listesi sunmakta ve milli ve kurumsal bağlamlara kolayca uyarlanabilen belirli uygulama alanlarını, tedbirleri, eylemleri ve göstergeleri ana hatlarıyla belirtmektedir.

Rehber, altı prensibin her biri için kapsam, kavramlar, temel hedefler, uygulama alanları ve uygulama için yol haritası sağlamaktadır. Uzun versiyon öz değerlendirme formu ile beraber konuya ilişkin detaylı bilgi içermektedir. Bu kısa "özet" versiyon hızlı yönlendirme sağlamakta ve spor kurumları toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasına ve kadınların güçlenmesine yönelik tam destek yolculuğunu başlatırken düzenli bir kaynak kılavuz olmaktadır.

Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Spor Kurumu Rehberi'nin uzun versiyonu:

Fotoğraf: BM Kadın Birimi

ÖZET: **TOPLUMSAL CİNSİYETE DUYARLI SPOR KURUMU REHBERİ**

Marta Viera da Silva, BM Kadın Birimi, İyi Niyet Elçisi
Fotoğraf: Ryan Brown, BM Kadın Birimi

PRENSİP

01

Kadınların liderliğini ve yönetişim modellerinde toplumsal cinsiyet eşitliğini gerçekleştirmek

Fotoğraf: Gonzalo Bell/BM Kadın Birimi

PRENSİP

02

Sporda kadınlara ve kız çocuklarına yönelik şiddeti önlemek ve kadınlara ve kız çocuklarına yönelik şiddete spor aracılığıyla cevap vermek

Fotoğraf: Caitlin Clifford/BM Kadın Birimi

PRENSİP

03

Kadınların yaptıkları sporlara yatırımdaki boşluğu kapatmak ve kadınlar ve kız çocukları için eşit ekonomik fırsatlari teşvik etmek

PRENSİP

04

Spor medyasında kadınların eşit katılımını ve ön yargılardan bağımsız sunumunu teşvik etmek; zararlı toplumsal cinsiyet kalıp yargılarını ortadan kaldırmak ve olumlu rol modelleri teşvik etmek

Fotoğraf: Fenerbahçe Spor Kulübü

PRENSİP

05

Spor, fiziksel aktivite ve beden eğitiminde kız çocukları için eşit fırsatları desteklemek

Fotoğraf: Fenerbahçe Spor Kulübü

PRENSİP

06

Yıllık bazda ilerlemeyi izlemek ve kamuoyuna raporlamak

Fotoğraf: Pathumporn Thongking/BM Kadın Birimi

01 KADINLARIN LİDERLİĞİNİ VE YÖNETİŞİM MODELLERİNDE TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİNİ GERÇEKLEŞTİRMEK

TEMEL HEDEFLER

- Toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik üst düzey kurumsal taahhüdün sağlanması
- Kurumda toplumsal cinsiyet eşitliği politikası / eylem planı geliştirilmesi
- Kurumun tüm politika ve programlarında toplumsal cinsiyet anaakımlaştırma yaklaşımının uygulanması
- Kurumun tüm pozisyonlarında toplumsal cinsiyet dengesinin sağlanması

UYGULAMA ALANLARI

SORUN TESPİTİ

- Kurumun politika ve prosedürlerinde toplumsal cinsiyet eşitliğinin olmaması
- Karar alma süreçlerinde kadınların yeterli düzeyde yer almaması
- Mesleki gelişim fırsatlarına erişimde eksiklik
- Ayrımcı uygulamaların belirlenmesi

POLİTİKALAR VE YÖNETİM

- Karar alma süreçlerinde kadınların sayısını artırmak
- Mesleki gelişim fırsatlarına erişimi sağlamak
- Olumlu uygulamaları teşvik etmek

YOL HARİTASI

1.1. REFERANS NOKTALARI:

- Ulusal ve uluslararası hukuki çerçeveler
- İnsan hakları, kadın hakları, ayrımcılığın önlenmesi, eşit işe eşit ücret, toplumsal cinsiyete duyarlı politikalar ve prosedürler
- Mesleki gelişime eşit erişim, üst yönetimde kadın, karar alma süreçlerinde kadın, kadın rol modeller ve mentorluk mekanizmaları

1.2. ANALİZ ETMEK:

- Mevcut politika ve prosedürlerin toplumsal cinsiyet analizi
- Yönetim pozisyonlarına işe alım/seçim kriterleri ve süreçleri
- Yönetim kurulu ve tüm kurulların aday belirleme-üye seçimi kriterleri ve süreçleri
- Yönetim kurulunda, diğer kurullarda, farklı kadro/seviye/pozisyonlara göre, işe alım, terfi, iş başvuruları gibi alanlarda kadın-erkek dağılımlarını belirlemek
- Yöneticilerin, yönetim kurulu üyelerinin, sporcuların, antrenörlerin ve paydaşların spor kurumunda kadın yöneticilere yönelik algılarını ve yaklaşımlarını ölçmek
- Yöneticilerin, yönetim kurulu üyelerinin, sporcuların, antrenörlerin ve paydaşların spor kurumunda çeşitliliğe (toplumsal cinsiyet, din, dil, engellilik, cinsel yönelim) yönelik algılarını ölçmek

1.3. HEDEF KOYMAK:

- Toplumsal cinsiyet eşitliğine dair üst düzey kurumsal taahhüt oluşturmak
- Karar alma süreçlerinde kadın sayısını artırmak
- Mesleki gelişim fırsatlarına eşit erişimi sağlamak

1.4. PAYDAŞLARLA ÇALIŞMAK:

Paydaşları ve kurumun toplumsal cinsiyet eşitliği çalışmalarına katılımlarını belirlemek. Kurum içi paydaşlar: sporcu, antrenör, hakem, sağlık ekibi, teknik ekip, ofis çalışanları gibi. Kurum dışı paydaşlar: Kamu spor kurumları, uluslararası/ulusal spor federasyonları, milli olimpiyat komitesi, milli paralimpik komitesi, spor kulüpleri, medya, sponsorlar, tesis güvenlik firmaları, spor STKları, kadın STKları, aileler, taraftarlar, üniversiteler gibi.

1.5. UYGULAMA PLANINI OLUŞTURMAK:

- Kurumda toplumsal cinsiyet eşitliği komitesi oluşturmak ve kadın yöneticilerin bu komitede yer almalarını sağlamak
- Kurumda toplumsal cinsiyet eşitliği çalışmalarını gerçekleştirmek için bir eylem planı geliştirmek
- İletişim planı oluşturmak: spor liderliğinde toplumsal cinsiyet eşitliği, kadın liderliğinin değeri gibi.
- Finansal plan oluşturmak: toplumsal cinsiyet analizi, mentorluk ve liderlik programları, toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimleri gibi.

1.6. İZLEMEK VE DEĞERLENDİRMEK:

- İzleme mekanizmaları oluşturmak
- Kurumun toplumsal cinsiyet eşitliği komitesine raporlamak

GÖSTERGELER

- Toplumsal cinsiyet eşitliğine ve toplumsal cinsiyet eşitliği politikasına yönelik üst düzey kurumsal taahhüdün varlığı
- Kurumsal toplumsal cinsiyet eşitliği politikasının paydaşlarla paylaşılması
- Kurum liderinin (başkan) ve genel sekreterin cinsiyeti
- Kadın-erkek dağılımı: Yönetim kurulu, kurullar, işe alım komiteleri, karar alma süreçlerinde bulunan engelli bireyler
- Toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimi alan yöneticilerin oranı
- İş görüşmelerine davet edilenler içinde kadınların oranı, iş görüşmelerini gerçekleştiren kadın yönetici oranı
- Mentörlük alan ve mesleki gelişim fırsatlarından yararlanan kadın yönetici adaylarının oranı
- Kadının güçlenmesi ve toplumsal cinsiyet eşitliği alanlarında çalışan paydaşlarla gerçekleştirilen işbirliği sayısı

02 SPORDA KADINLARA VE KIZ ÇOCUKLARINA YÖNELİK ŞİDDETİ ÖNLEMEK VE KADINLARA VE KIZ ÇOCUKLARINA YÖNELİK ŞİDDETE SPOR ARACILIĞIYLA CEVAP VERMEK

TEMEL HEDEFLER

Tüm bireyler için güvenli ve kapsayıcı spor ortamının sağlanması

Spor yoluyla toplumdaki kadına yönelik şiddetin önlenmesi

UYGULAMA ALANLARI

SORUN TESPİTİ

- Sporda toplumsal cinsiyet temelli şiddetin varlığı
- Sporda toplumsal cinsiyet temelli şiddetin önlenmesine yönelik politikaların ve prosedürlerin yokluğu

POLİTİKALAR VE YÖNETİM

- Spor ortamında toplumsal cinsiyet temelli şiddetin önlenmesi ve ortadan kaldırılmasına yönelik
- Güvenli ve kapsayıcı spor ortamının kurulmasına yönelik

YOL HARİTASI

2.1. REFERANS NOKTALARI:

- Ulusal ve uluslararası düzenlemelerde toplumsal cinsiyet temelli şiddet ve sporcu koruma
- Spor kurumunda önleyici ve koruyucu mekanizmalar
- Güvenli spor ve kapsayıcı spor

2.2. ANALİZ ETMEK:

- Sporda toplumsal cinsiyet temelli şiddet sıklığını tüm takım seviyelerinde ve sosyal medyada belirlemek
- Toplumsal cinsiyet temelli şiddetin önlenmesi ve hayatta kalanların korunması ile ilgili mevcut politikaların ve prosedürlerin analizi
- Yöneticilerin, sporcuların, antrenörlerin, teknik ekibin, ebeveynlerin, paydaşların sporda toplumsal cinsiyet temelli şiddete ve ilgili politikalara yönelik algılarını ve yaklaşımlarını ölçmek
- Yöneticilerin, sporcuların, antrenörlerin, izleyicilerin ve taraftar gruplarının toplumda kadına yönelik şiddete yönelik algıları ve spor yoluyla bu şiddetin önlenmesine dair düşüncelerini belirlemek

2.3. HEDEF KOYMAK:

- Sporda toplumsal cinsiyet temelli şiddet politikaları ve prosedürleri geliştirmek ve uygulamak
- Spor tesislerini kapsayıcı ve güvenilir hale getirmek
- Toplumda kadına yönelik şiddetin önlenmesine yönelik sorumluluk üstlenmek

2.4. PAYDAŞLARLA ÇALIŞMAK:

- Toplumsal cinsiyet temelli şiddeti önleme politikalarının geliştirilmesinde ve ilgili eğitimlerin tasarlanmasında kamu, sivil toplum, akademi gibi farklı alanlardan paydaşlarla işbirliği (IOC, Ulusal/uluslararası spor federasyonları, milli Olimpiyat komiteleri, milli paralimpik komiteleri ilgili STK'lar gibi)
- Sporcular ve antrenörler için etik kodların geliştirilmesinde ulusal ve uluslararası spor federasyonları ile işbirliği
- Spor müsabakalarında cinsiyetçi tezahüratların önlenmesi konusunda taraftar gruplarıyla işbirliği

2.5. UYGULAMA PLANINI OLUŞTURMAK:

- Spor kurumunda toplumsal cinsiyet temelli şiddetle mücadele çalışma grubu oluşturmak
- Sporda toplumsal cinsiyet temelli şiddeti önlemeye yönelik politika ve prosedürleri geliştirmek ve uygulamak
- Spor kurumundaki önemli/popüler figürlerin (sporcu, antrenör, lider, taraftar) sporda ve spor dışında toplumsal cinsiyet temelli şiddetin önlenmesine yönelik desteğini almak
- İletişim planı oluşturmak: toplumsal cinsiyet temelli şiddete sıfır hoşgörü, kadın dostu spor tesisleri, güvenli spor tesisleri, toplumda kadına yönelik şiddete sıfır hoşgörü
- Finansal plan oluşturmak: sporda toplumsal cinsiyet temelli şiddet araştırması, önleyici ve koruyucu mekanizmalar, kapsayıcı ve güvenli spor tesisleri tasarımı ve uygulaması, toplumda kadına yönelik şiddetin önlenmesine yönelik sosyal sorumluluk çalışmaları

2.6. İZLEMEK VE DEĞERLENDİRMEK:

- Prensip ile ilgili toplumsal cinsiyet eşitliği çalışmalarını izlemede kullanılacak göstergeleri belirlemek
- Kurumun toplumsal cinsiyet eşitliği komitesine raporlamak

GÖSTERGELER

- Sporda toplumsal cinsiyet temelli şiddeti önlemeye yönelik kurum politikasının varlığı
- Spor kurumundaki önleyici tedbirlerin sayısı (toplumsal cinsiyet temelli şiddeti önleme eğitimleri, etik kodlar, adli sicil kayıtlarının kontrolü gibi)
- Spor kurumundaki koruyucu tedbirlerin sayısı (şikâyet bildirimi prosedürü, soruşturma prosedürü, gizlilik politikası, hayatta kalan destek mekanizması gibi)
- Toplumsal cinsiyet temelli şiddet konulu şikâyetlerin sayısı (zorbalık, akran tacizi, LGBTQI homofobi)
- Toplumsal cinsiyet temelli şiddetten hayatta kalanlara yönelik destek mekanizmalarının varlığı
- Toplumsal cinsiyet temelli şiddeti önleme eğitimi alan sporcu, antrenör, yönetici, teknik eleman oranı
- Sporcu koruma politika ve prosedürlerinin varlığı
- Sporcu, antrenör, teknik ekip ve yönetici için etik kodların varlığı
- Spor dışında kadına yönelik şiddetle mücadeleye yönelik kurumsal sosyal sorumluluk faaliyetlerinin sayısı
- Spor kurumunda toplumsal cinsiyet temelli şiddetle mücadele çalışma grubunun hayatta kalan destek merkezinin varlığı
- Cinsiyetçi tezahüratların kurumsal açık reddinin varlığı

03 KADINLARIN YAPTIKLARI SPORLARA YATIRIMDAKİ BOŞLUĞU KAPATMAK VE KADINLAR VE KIZ ÇOCUKLARI İÇİN EŞİT EKONOMİK FIRSATLARI TEŞVİK ETMEK

TEMEL HEDEFLER

Kadınların yaptıkları sporlara yatırımın artırılması

Kadın sporcuların, antrenörlerin, hakemlerin sayısının artırılması

Kadın ve erkek sporcuların, antrenörlerin, hakemlerin ve teknik ekibin eşit, adil ve güvenilir bir ortamda spora katılımlarının sağlanması

UYGULAMA ALANLARI

SORUN TESPİTİ

- Tüm spor dallarında ve tüm seviyelerde kadın sporcu sayısının az olması
- Tüm spor dallarında ve tüm seviyelerde kadın antrenör ve hakem sayısının az olması
- Kadınların spora katılımının önündeki engeller
- Kadınların yaptıkları sporlarla ilgili mevcut politikaların/prosedürlerin ve ayrımcı uygulamaların analizi

POLİTİKALAR VE YÖNETİM

- Kadın sporcuların, antrenörlerin, hakemlerin sayısını artırmak
- Kadınların spora katılımının önündeki engeller ortadan kaldırmak
- Maaş, prim, spor tesisleri, konaklama, antrenör niteliği gibi konularda ayrımcı uygulamaları ortadan kaldırmak

YOL HARİTASI

3.1. REFERANS NOKTALARI:

Kadın hakları ve spor alanındaki ulusal ve uluslararası hukuki düzenlemeler

Kadın sporcular/antrenörler/hakemler için mesleki gelişim ve kariyerde ilerleme fırsatları, kadın sporcu ve antrenör rol modelleri, kadın sporcu/antrenör/hakem için mentorluk mekanizmaları/eşit çalışma koşulları

Ayrımcılığın önlenmesi, eşit değerdeki işe eşit ücret, eşit uygulamalar, iş-özel hayat dengesi

Kadın dostu spor programları ve spor tesisleri

3.2. ANALİZ ETMEK:

İşe alım, ödeme/ödül/prim, çalışma (antrenman/yarışma) koşulları, imkânlar/kaynaklar (ekipman, tesis, ulaşım, konaklama, beslenme vb.) gibi konularda sporculara ve antrenörlere sağlanan mevcut politika ve prosedürlerin toplumsal cinsiyet analizi

Yöneticilerin, sporcuların, antrenörlerin, hakemlerin, teknik ekibin ve paydaşların kadın sporculara ve antrenörlere yönelik algılarını ölçmek

Yöneticilerin, sporcuların, antrenörlerin, hakemlerin, teknik ekibin ve paydaşların sporcu veya antrenör/hakem pozisyonlarında çeşitliliğe yönelik algılarını ölçmek (toplumsal cinsiyet, dil, engellilik, cinsel yönelim)

3.3. HEDEF KOYMAK:

Tüm spor dallarında kadın sporcuların, antrenörlerin, hakemlerin sayısını artırmak

Kadınların spora katılımının önündeki engelleri ortadan kaldırmak

Kadınlar için mesleki gelişim fırsatlarına erişim sağlamak

3.4. PAYDAŞLARLA ÇALIŞMAK:

Kadın sporcuları ve antrenörleri sporda kadının güçlenmesi alanında faaliyet gösteren ulusal ve uluslararası ağlara katılımları için teşvik etmek

Kadın rol modellerin kendi deneyimlerini genç kadın sporcularla/antrenörlerle/hakemlerle paylaşabilecekleri platformlar oluşturmak

3.5. UYGULAMA PLANINI OLUŞTURMAK:

Mesleki gelişim programları ve mentorluk mekanizması geliştirmenin ve uygulamanın yanı sıra kadın sporcu/antrenör/hakem/teknik ekip personeli sayısını artırıcı politika ve prosedür geliştirmek ve uygulamak

Kaynakların ve imkânların kadın ve erkek sporculara eşit ve adil dağılımı için strateji geliştirmek ve uygulamasını takip etmek

İletişim planı oluşturmak: kadınların yaptıkları spora verilen değer, kadın sporcu/antrenör/hakem/teknik ekip personeli için eşit fırsatlar, eşit oyuna eşit ücret, eşit oyun/antrenman fırsatları, kadın dostu/toplumsal cinsiyete duyarlı spor tesisleri

Finansal plan oluşturmak: mesleki gelişim fırsatları, kadınlar için mentorluk mekanizmaları, toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimleri, kadın dostu spor tesisleri, kadınlar için kaynakların ve imkânların iyileştirilmesi

3.6. İZLEME VE DEĞERLENDİRME:

Prensip ile ilgili toplumsal cinsiyet eşitliği çalışmalarını izlemede kullanılacak göstergeleri belirlemek

Kurumun toplumsal cinsiyet eşitliği komitesine raporlamak

GÖSTERGELER

- Kadın-erkek sporcu, antrenör, hakem, teknik ekip dağılımı (spor dallarına ve seviyelerine göre)
- Mesleki gelişim/mentorluk alan kadın sporcu, antrenör, hakem, teknik ekip personeli oranı
- Toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimi alan kadın-erkek sporcu, antrenör, hakem, teknik ekip personeli dağılımı
- Kadın ve erkek sporcular ve antrenörlerin sözleşme bedellerinin ve maaşlarının (düzenli gelir) oranı
- Kadın ve erkek sporculara sağlanan sponsor desteği oranı
- Kadın ve erkek sporcuların katıldıkları yarışma/organizasyon oranı
- Kadın ve erkek sporculara sunulan şehirler arası yolculuklarda kullanılan araç ve konaklama kalitesi
- Kadın ve erkek sporculara sunulan sağlık ve teknik ekip personeli desteği
- Kadın dostu ve erişilebilir tesislerin varlığı

04 SPOR MEDYASINDA KADINLARIN EŞİT KATILIMINI VE ÖN YARGILARDAN BAĞIMSIZ SUNUMUNU TEŞVİK ETMEK; ZARARLI TOPLUMSAL CİNSİYET KALIP YARGILARINI ORTADAN KALDIRMAK VE OLUMLU ROL MODELLERİ TEŞVİK ETMEK

TEMEL HEDEFLER

Medyada tüm pozisyonlarda kadın sayısının artırılması

Medyada her türlü yayın faaliyetinde kadın sporcuların oranının artırılması

Medyada kadın sporcuların toplumsal cinsiyet kalıp yargılı sunumlarının ortadan kaldırılması

UYGULAMA ALANLARI

SORUN TESPİTİ

- Kurumsal medyada çalışan kadın sayısının azlığı
- Medya platformlarında kadın sporcu temsilinin azlığı
- Medya platformlarında kadın sporcuların toplumsal cinsiyet kalıp yargılı sunumu

POLİTİKALAR VE YÖNETİM

- Kurumsal medyadaki pozisyonlarda kadın çalışan (yönetici, editör, haber muhabiri, spiker, program yapımcısı, teknisyen, stajyer gibi) sayısını artırmak
- Sahada çalışan kadın muhabirlerin güvenli ortamda çalışmalarını sağlamak
- Medyada kadın sporcuların temsilini artırmak
- Medyada kadın sporcuları toplumsal cinsiyete duyarlı sunmak
- Medyada toplumsal cinsiyete duyarlı dil kullanımına yönelik eğitim materyalleri tasarlamak ve uygulamak
- Kurum içi ve dışına yönelik iletişim materyalinde kullanılan görsellerde cinsiyet dengesini sağlamak
- Yöneticilerin, sporcuların ve antrenörlerin medya iletişimlerinde toplumsal cinsiyete duyarlı dil kullanmalarını sağlamak

YOL HARİTASI

4.1. REFERANS NOKTALARI:

- Medya pozisyonlarında kadınların aleyhine yaşanan toplumsal cinsiyet dengesizliği
- Medyada kadın sporcuların toplumsal cinsiyet kalıp yargılı sunumu
- Her türlü iletişim faaliyetinde toplumsal cinsiyet eşitliği vurgusunun önemi

4.2. ANALİZ ETMEK:

- Medya organlarındaki pozisyonlarda (yönetici, program yapımcısı, editör, yayın yönetmeni, spiker, muhabir, stajyer gibi) kadın-erkek dağılımı
- Kurumsal medya platformlarında/iletişim materyallerinde kadın ve erkek sporcuların sunumlarının toplumsal cinsiyet analizi

4.3. HEDEF KOYMAK:

- Kurumsal medyadaki tüm pozisyonlarda kadın çalışan sayısını artırmak
- Kurumsal medyada ve iletişim faaliyetlerinde kadın sporcuların toplumsal cinsiyet kalıp yargılı sunumlarını ortadan kaldırmak

4.4. PAYDAŞLARLA ÇALIŞMAK:

- Medyada toplumsal cinsiyet eşitliği eğitiminin geliştirilmesinde ve uygulanmasında bu alanda çalışan paydaşlarla işbirliği yapmak
- Popüler kadın ve erkek sporcularla, liderlerle ve antrenörlerle medyada toplumsal cinsiyet eşitliğini teşvik etmek amacıyla işbirliği yapmak

4.5. UYGULAMA PLANINI OLUŞTURMAK:

- Kurumun medya bölümünde toplumsal cinsiyet eşitliği çalışma grubu oluşturmak
- Kurumsal medyada kadın çalışan sayısını artırmaya yönelik politika ve prosedürler geliştirmek ve uygulamak
- Kurumdaki popüler isimlerin desteğini almak (sporcu, antrenör, yönetici)
- Finansal plan oluşturmak: medyada kadın istihdamı, medya çalışanları için toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimi, medya organlarında kadın sporculara özgü programlar, medya yoluyla toplumsal cinsiyet eşitliği kampanyaları

4.6. İZLEMEK VE DEĞERLENDİRMEK:

- Prensip ile ilgili toplumsal cinsiyet eşitliği çalışmalarını izlemede kullanılacak göstergeleri belirlemek
- Kurumun toplumsal cinsiyet eşitliği komitesine raporlamak

GÖSTERGELER

- Kurumsal medya organlarında pozisyonlara göre kadın-erkek dağılımı
- Kurumsal medyada kadın çalışan sayısını artırmaya yönelik politikaların/prosedürlerin varlığı
- Kurumsal medyada kadın sporcu sunumunu artırmaya yönelik politikaların/prosedürlerin varlığı
- Kadın ve erkek sporcularla ilgili haber/yorum/tanıtım/program dağılımı
- Toplumsal cinsiyet ve engellilik kalıp yargılarıyla sunulan kadın-erkek sporcu/antrenör görseli dağılımı
- Toplumsal cinsiyet ve engellilik kalıp yargılarıyla sunulan kadın-erkek sporcu/antrenör konulu yazılı metin dağılımı
- Kadın-erkek sporculara/takımlara ait kurumsal sosyal medya hesap dağılımı
- Kurumsal sosyal medya hesaplarında kadın-erkek sporcularla ilgili mesaj/görsel dağılımı
- Kurumsal yayın/tanıtım materyallerinde (afiş, maskot, logo vb.) toplumsal cinsiyet eşitliği

05 SPOR, FİZİKSEL AKTİVİTE VE BEDEN EĞİTİMİNDE KIZ ÇOCUKLARI İÇİN EŞİT FIRSATLARI DESTEKLEMEK

TEMEL HEDEFLER

Kız çocuklarının eşit, adil ve güvenli bir ortamda spora/fiziksel aktiviteye/beden eğitimine katılımlarını artırmak

Spor yoluyla, kız ve oğlan çocuklarının toplumsal cinsiyet eşitliği farkındalığını artırmak

UYGULAMA ALANLARI

SORUN TESPİTİ

- Kız çocuklarının spora/fiziksel aktiviteye/beden eğitimine katılımlarının az olması
- Tüm spor dallarında, toplum temelli spor aktivitelerine, okul sporlarına katılan kız-oğlan ve sporu bırakan kız-oğlan dağılımını saptamak
- Kızların ve oğlanların fiziksel aktivite düzeylerini saptamak
- Kız çocuklarının spor/fiziksel aktivite/beden eğitimi katılımlarının önündeki engelleri (bireysel, sosyal, kültürel ve kurumsal) belirlemek
- Kız çocuklarının spora/fiziksel aktiviteye/beden eğitimine katılma nedenlerini/motivasyonlarını belirlemek.

POLİTİKALAR VE YÖNETİM

- Kız çocuklarının spora/fiziksel aktiviteye/beden eğitimine katılımlarının artırılmasına imkân verecek politikalar geliştirmek
- Kız çocuklarının spora/fiziksel aktiviteye/beden eğitimine katılımlarının önündeki engelleri ortadan kaldırmak
- Kız çocuklarının fiziksel okuryazarlıklarını artıracak programlar geliştirmek ve uygulamak
- Kız çocuklarının sporu erken bırakmasını önlemeye yardımcı olacak stratejiler uygulamak
- Kız çocuklarının spora katılımının ve devamlılıklarının sağlanması için anahtar kişilerin (aile, arkadaş, beden eğitimi öğretmeni) desteğini almak
- Kadın sporcu rol modellerinin okul ve okul dışı ortamlarda kız çocuklarıyla bilgi ve deneyim paylaşımına imkân verecek platformlar oluşturmak
- Erişilebilir ve güvenli spor tesislerinde spor programlarını gerçekleştirmek

YOL HARİTASI

5.1. REFERANS NOKTALARI:

- Kız çocuklarının spora/fiziksel aktiviteye/beden eğitimine katılımının önündeki bireysel, sosyal, kültürel ve kurumsal engeller
- Kız-dostu spor ve fiziksel aktivite programları
- Kız çocuklarının güçlenmesini hedefleyen spor ve fiziksel aktivite programları

5.2. ANALİZ ETMEK:

- Spor/fiziksel aktivite/beden eğitimine katılımda kız-oğlan dağılımları
- Kız çocuklarının güçlenmesine yönelik spor ve fiziksel aktivite programlarını tanımak
- Yöneticilerin/sporcuların/antrenörlerin/ebeveynlerin/beden eğitimi öğretmenlerinin ve paydaşların kız çocuklarının spora katılım yoluyla güçlenmelerine yönelik algılarını belirlemek
- Kız çocuklarının spora/fiziksel aktiviteye/beden eğitimine yönelik algılarını belirlemek

5.3. HEDEF KOYMAK:

- Kız çocuklarının spora/fiziksel aktiviteye/beden eğitimine katılımını artırmak
- Kız çocuklarının spora/fiziksel aktiviteye/beden eğitimine katılımının önündeki engelleri ortadan kaldırmak
- Kız çocuklarının spor yoluyla güçlenmelerini sağlamak
- Kız ve oğlan çocuklarına toplumsal cinsiyet eşitliği farkındalığı kazandırmak

5.4. PAYDAŞLARLA ÇALIŞMAK:

- Kız çocuklarının spora/fiziksel aktiviteye/beden eğitimine katılımı için aile/okul/beden eğitimi öğretmenleri/toplum merkezleri ile işbirliği yapmak
- Elit kadın sporcuların deneyimlerini kız çocuklarıyla paylaşacakları platformlar sunmak

5.5. UYGULAMA PLANINI OLUŞTURMAK:

- Kız çocuklarının güçlenmesini, yaşam becerilerini ve fiziksel okuryazarlığı geliştirmeyi hedefleyen spor ve fiziksel aktivite programları tasarlamak ve uygulamak
- İletişim planı oluşturmak: spor yoluyla kız çocuklarının güçlenmesi, kız çocuklarının güçlenmesinin değeri, kız çocukları için spor/fiziksel aktivite/beden eğitiminin önemi, kadın sporcu rol modelleri
- Finansal plan oluşturmak: kız dostu spor/fiziksel aktivite programı, okullarda/toplum merkezlerinde kız çocuklarıyla buluşmalar, beden eğitimi öğretmenleri ve okul yönetimlerinin işbirliğiyle toplumsal cinsiyet eşitliği farkındalık eğitimleri

5.6. İZLEMEK VE DEĞERLENDİRMEK:

- Prensip ile ilgili toplumsal cinsiyet eşitliği çalışmalarını izlemede kullanılacak göstergeleri belirlemek
- Kurumun toplumsal cinsiyet eşitliği komitesine raporlamak

GÖSTERGELER

- Spor dallarındaki ve toplum merkezlerindeki kız-oğlan dağılımı
- Kız ve oğlan çocuklarının fiziksel aktivite düzeylerinin oranı
- Beden eğitimine aktif katılan kız-oğlan dağılımı
- Kadın sporcuların okulda ve toplum merkezlerinde kız çocuklarıyla bilgi ve deneyim paylaşımını sağlayan faaliyet sayısı
- Kız çocuklarının güçlenmelerini hedefleyen spor ve fiziksel aktivite programı sayısı
- Kız çocukları için erişilebilir ve güvenli spor tesislerinin varlığı
- Spor yoluyla kız ve oğlan çocuklarının toplumsal cinsiyet eşitliği farkındalıklarını artırma amacıyla düzenlenen eğitimlerinin sayısı

06 YILLIK BAZDA İLERLEMEYİ İZLEMEK VE KAMUOYUNA RAPORLAMAK

TEMEL HEDEFLER

Kurumun toplumsal cinsiyet çalışmalarında hesap verebilirliğin ve şeffaflığın sağlanması

Kurumun toplumsal cinsiyet çalışmalarının sürdürülebilirliğinin sağlanması

UYGULAMA ALANLARI

ÖLÇMEK

- Kurumun kapasitesini ve önceliklerini dikkate alarak her bir prensip için hedefler ve göstergeler belirlemek
- Kurumun toplumsal cinsiyet eşitliği uygulamalarının izlenmesi ve değerlendirilmesi için platformlar geliştirmek
- Yöneticilerin sporda toplumsal cinsiyet eşitliğine ve kadının güçlenmesine yönelik bağlılıklarını değerlendirmek üzere tüm paydaşlardan geri bildirim toplamak
- Yıllık kurumsal raporlarda toplumsal cinsiyete göre ayrıştırılmış verilere yer vermek
- Beş prensiple ilgili mevcut veriler arasında karşılaştırma yapmak ve gelişmeye açık alanları, ilerleme olan ve olmayan alanları, değerlendirmeleri sonraki planlara yansıtmak

RAPORLAMAK

- Hedefler, göstergeler ve izleme-değerlendirme mekanizmaları geliştirerek, düzenli olarak göstergelerin izlenmesini, raporlanmasını sağlamak
- Kamuya açık raporlama yaparak, ilerlemeyi paylaşmak ve paydaşlardan geri bildirimler almak
- Kurumun toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik politika ve uygulamalarını resmi internet sayfasında yayınlamak
- Paydaşlarla gerçekleştirilen ortak çalışmaların sonuçlarını, zorlukları ve başarıları ile birlikte yayımlayarak kurumun toplumsal cinsiyet eşitliğine bağlılığını göstermek

YOL HARİTASI

6.1. REFERANS NOKTALARI:

- Toplumsal cinsiyet eşitliği hedefleri
- Göstergeler, izleme ve değerlendirme
- Toplumsal cinsiyete göre ayrıştırılmış veri/Toplumsal cinsiyete duyarlı veri

6.2. ANALİZ ETMEK:

- Rehberdeki prensiplerin uygulama alanları
- Toplumsal cinsiyete göre ayrıştırılmış veri

6.3. HEDEF KOYMAK:

- Kurumun toplumsal cinsiyet eşitliği çalışmalarının düzenli olarak izlenmesini ve değerlendirilmesini sağlamak
- Göstergelerin izlenmesi ve analizi için mekanizmalar oluşturmak
- Toplumsal cinsiyet eşitliğiyle ilgili ilerlemeleri tüm paydaşlarla paylaşmak
- Yıllık kurumsal raporlarda toplumsal cinsiyet eşitliği verilerine yer vermek
- İlkelerin uygulanmasına dair ilerleme raporunu BM Kadın Birimi ile paylaşmak

6.4. PAYDAŞLARLA ÇALIŞMAK:

- Kurumun içeride ve dışarıda hangi paydaşlarla işbirliği yapması gerektiğini belirlemek üzere bir paydaş analizi gerçekleştirmek
- Paydaşlarla gerçekleştirilen ortak çalışmaların sonuçlarını yayımlayarak kurumun toplumsal cinsiyet eşitliğine bağlılığını göstermek

6.5. UYGULAMA PLANINI OLUŞTURMAK:

- Kurumun toplumsal cinsiyet çalışmaları ile ilgili paydaşların geri bildirimlerini almak için değerlendirme formu geliştirmek ve uygulamak
- Yöneticilerin sporda toplumsal cinsiyet eşitliğine ve kadının güçlenmesine yönelik taahhütleri ile ilgili paydaşların geri bildirimlerini almak için değerlendirme formu geliştirmek ve uygulamak
- Toplumsal cinsiyet eşitliği politika ve programlarının iç ve dış paydaşlar üzerindeki etkilerini ölçmek
- Prensiplerin uygulanmasıyla ilgili ilerleme raporu yayımlamak
- Prensiplerin uygulanması ile ilgili ilerleme raporunu BM Kadın Birimi'ne iletmek
- İletişim planı oluşturmak: raporları kamuoyu ile paylaşmak, paydaşlarla ortak platformlarda raporları paylaşmak, şeffaflık ve hesap verebilirliği korumak
- Finansal plan oluşturmak: araştırma, izleme ve değerlendirme, yıllık rapor, Nesiller Boyu Eşitlik için Spor Raporu

6.6. İZLEMEK VE DEĞERLENDİRMEK:

- İzleme mekanizmaları oluşturmak
- Kurumun toplumsal cinsiyet eşitliği komitesine raporlamak

GÖSTERGELER

- Nesiller Boyu Eşitlik için Spor Raporunun varlığı
- Kurumsal raporlarda cinsiyete göre ayrıştırılmış verilerin bulunması
- Kurumda toplumsal cinsiyet eşitliği izleme ve değerlendirme mekanizmalarının varlığı
- Kurumun toplumsal cinsiyet eşitliği çalışmalarının resmi internet sayfasında/platformlarda bulunması
- Kurumun toplumsal cinsiyet eşitliği raporunun resmi internet sayfasında/platformlarda bulunması

© 2021 BM Kadın Birimi. Tüm hakları saklıdır.

Bu yayının tüm hakları Birleşmiş Milletler Toplumsal Cinsiyet Eşitliği ve Kadının Güçlenmesi Birimi'ne (BM Kadın Birimi) aittir. Bu çalışma, BM Kadın Birimi'nin yazılı izni alınmadan, kısmen veya tamamen kopyalanamaz, çoğaltılamaz veya yayımlanamaz. İlgili kaynağa atıf yapılması koşuluyla yayından alıntı yapılabilir.

BM Kadın Birimi Türkiye Ofisi. (2021). Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Spor Kurumu Rehberi, Ankara.

Toplumsal cinsiyete duyarlı spor kurumu rehberi, BM Kadın Birimi'nin "Nesiller Boyu Eşitlik: Eşit Bir Gelecek İçin Kadın Haklarının Gerçekleştirilmesi" kampanyasının hedefleriyle uyumludur.

Bu yayında ifade edilen görüşler, yazarlarına ait olup BM Kadın Birimi'nin, Birleşmiş Milletler'in veya BM ile bağlantılı kuruluşların görüşlerini temsil etmeyebilir.

Baş yazar: Profesör Canan Koca

Ortak yazar: Profesör Rosa Lopez de D'Amico

Yayına hazırlayanlar (BM Kadın Birimi - alfabetik sırayla): Asya Varbanova, Güneş Deren Erbaş, İpek Naz Çınar, Jennifer Cooper, Sinem Aydın, Zeliha Ünaldı

Editörler: Gretchen Luchsinger, Ece Simin Civelek

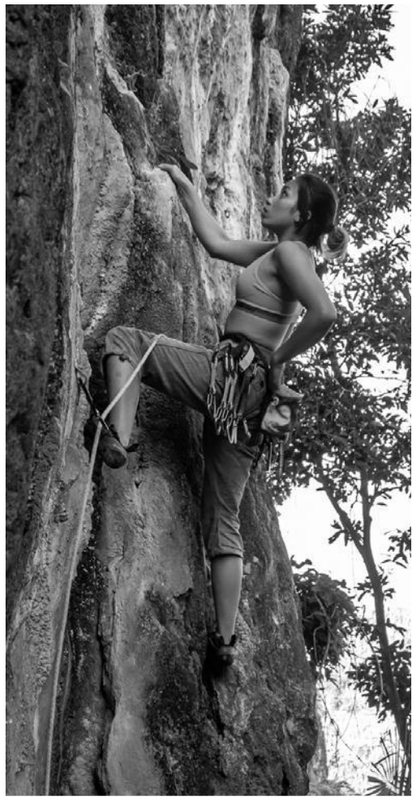
Tasarım: Asya Fatma Bağcı

Tarih: Mayıs 2021

Bu çalışma, Tüpraş'ın desteği ile HeForShe Türkiye - Fenerbahçe Spor Kulübü iş birliği çerçevesinde geliştirilmiştir.

Destekliyoruz HeForShe UN Women Cinsiyet Eşitliği için Dayanışma Hareketi

Ön Kapak Fotoğraflar: Katerina Shosheva/BM Kadın Birimi Moldova, Pathumporn Thongking/BM Kadın Birimi (Tırmanan kadın), Courtesy of Fenerbahçe Sports Club (Futbol oynayan kız çocukları), Fahad Kaizer/BM Kadın Birimi (Dünyayı Turuncuya Boya 2018 – Bangladesh), BM Kadın Birimi (Dünyayı Turuncuya Boya 2017 – Gaziantep/Turkey), Pathumporn Thongking/BM Kadın Birimi (Boks yapan kadın). **Arka Kapak Fotoğraflar:** Pathumporn Thongking/BM Kadın Birimi, Pathumporn Thongking/BM Kadın Birimi (Tırmanan kadın), Pathumporn Thongking/BM Kadın Birimi (Boks yapan kadın), Pathumporn Thongking/BM Kadın Birimi (İzleyiciler), Gustavo Stephan/BM Kadın Birimi (Kız Çocukları – Kayllana from Brazil).

HeForShe

GENERATION EQUALITY

UN WOMEN